

L' OLOTÍ.

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESSOS DE LA COMARCA Y PORTAVU DEL
CENTRE CATALANISTA.

ENGREIXEMENT DE LA POLLAYA.

Moltas vegadas m' ha eridat l' atenció en los païssos estrangers la hermosura de las carnis esposadas en los aparadors de las carnicerías, sobre tot en lo Cantó suis alemany, no sols per la limpresa y cuasi podriam dir luxo ab que estan exposadas, sino per la calitat de las carns tan ben senhadas. Això sens dupte ha d' esser degut al bon enyddado en lo engreix, lo qual m' ha decidit á publicar aquest petit trball, per si algú creu d' utilitat aprofitar algun de sos conceptes que no dupto trovaran mos lectors dignes de sa atenció.

L' engreix de las aus aixís com del demés bestiá gros, té per objecte donar á la vianda una qualitat superior, ja en la part de la sabor, ja per la digestiva.

Lo engreixar lo bestiá no es cap cosa nova: en temps de Plini y dels habitants de la Isla de Delos comensá ja: l' any 160 avans de N. S. Jesuchrist, los Románs engreixavan los galls, gallinas, coloms y altres aus per medi d' una pasta remullada ab llet: en temps de Catón se engreixaban introduint per forsa á la gorja del animal una pasta preparada ab las mateixas substancies.

Aqueixos dos medis que 'n podriam dir *natural* y *forsat* son la base de tots los á fins avuy empleats. Per consequent sols debem estudiar la manera d' aplicarlos bé, si volem obtenir bons resultats. Per això serà necessari proueurarnos lo indispensable y fer los treballs que 's requireixen.

Lo mes escencial de tot es la limpresa per la bona salut del animal y luego 'l aliment necessari: despues es menester que l' animal portia la vida tant tranquila com pugua ser, á fi de que depoia lo menys possible.

Per això son indispensables la *obscuritat* é *inmotilitat*. En efecte lo moviment ocasiona la perduta d' una part considerable de sus-

tancias, y la llum excita y provoca al interior dels teixits los moviments moleculars, sient causade de triment en las substancies: no obstant aixó, no vol pas dir que s' hajia de taparlos d' ulls y lligarlos de peus y camas, sino solsament que 's deuen tenir en habitacions reduhidias y de poca claror. Aqueixas prevencions son igualment necessarias tant per lo engreig *natural* com per lo *forsat*.

S' anomena *natural* aquell que l' au está lliure y menja lliurement sens introduhirli lo menjar forsadament, y *artificial* aquell en que se subjecta l' animal á un método de vida tan si li plau com no.

Uns dels medis per engreixar las aus rápidament es posarlos dintre gabias ó caixas preparadas al objecte ahont estigan bastante justos que apenas se pugan jirar. Aqueixas caixas ó gabias se colocan en un paratje fosch, menos en lo instant de donársoli lo menjar. Lo menjar deu esser abundant y compost en sa major part de farinas en lloch de gra sech com molts acostuman.

Las farinas mes aproposit en nostra encontrada son las de fajol y blat de moro, y aquí de pas recomanariam molt que se sembren *coronas de Rey* y fent també farina de las granas, se fes una mescla ab la de blat de moro, de dos parts de aquesta y una de aquella.

Las farinas no deuen donarse secas sino remulladas que fasian una pasta, y molt millor, si 's té proporció, remulladas ab xerigot ó llet desnatada, y tirar sal afins que se hi conega bé, y millor que tinga un punt salabros.

La pasta deu prepararse lo vespre antes perque tinga temps de fermentar un poch, facilitant aixís la digestió del animal.

Las mateixas precaucions y procediments deuen guardarse per lo bestiar gros, encara que los aliments sian un tan distints.

J. E. M.

CRISIS AGRÍCOLA.

REMEYS. —PER DOMINGO CALL.

(Continuació).

Dit Banch, es al mateix temps que societat de Crédit hipotecari, banch de descompte, circulació y dipòsit, caixa de estalvis y companyía de segurs contra incendis y sobre la vida.

Sas operacions s' entenen, desde 'l crèdit públich y la propietat inmoble, fins á la Agricultura y 'l Comers.

Té la facultat d' emetre bitllets, ab la limitació de que no pugi més la emissió dels quatre décims del capital y que, las tres quartas parts restants de la cantitat que representan dits valors, sia garantida ab préstams hipotecaris, facilitats demunt fincas de doble preu al de la suma enmatllada y de fàcil reembols.

Constituixen lo capital del Banch; primer: lo valor de las accions; segon: lo valor dels bitllets emesos; y tercer: los fondos obtinguts, ja per préstams, ja per rahó de las cuotas que se obtenen com á prima dels segurs sobre la vida é incendis, com també per los dipòsits que al Banch s' hi constitueixen y últimament per los estalvis que al mateix s' hi portan.

Avants de ferse 'ls préstams hipotecaris, se procedeix á la valoració de la finca que ha de servir de garantia, y feta omissió de tots quants objectes accessoris poguessen fer pujar sa estima, deixa lo Banch, sobre la finca, la meytat del preu de tassació y tan suls en primera hipoteca.

Las cantitats que deixa tenen un terme minim, no podent baixar may de cinquents florins, equivalents á mil setanta pessetas, y per lo tant no deixa sobre fincas que tingan de valor menos de mil florins.

Los que prenen cantitats á préstam se subjectan, en un tot, als estatuts del Banch y pagan, per interessos y amortisiació, una cantitat fixa que no pot passar del 6 p.-% de la suma enmatllada, obligantse á satisfer dita cuota, dintre d' una quinceena anual, estableguda prèviament, pera realisar lo pago, baix pena d' expulsió.

Los que prenen dits préstams se subjectan també, per lo cas d' incumpliment, á un procediment sumari, renunciant á tota excepcio y á fer oposició de cap mena.

Las operacions hipotecaries que fa 'l Banch de Baviera son moltes y enginyosament combinadas, així que sas accions donan un rendiment considerable, fent que aquestas se cotisin á preus molt pujats y que 'ls bitllets del Banch disfrutin de gran crèdit.

En los Banchs hipotecaris d' altres nacions se segueix un mecanisme semblant, sustituixint als billets del Banch de Baviera 'ls hipotecaris en uns y lletres de garantia en altres, en representació del valor dels préstams realisats.

Tals lletres ó bitllets, son negociables, sent algunas vegadas nominals y altras al portador, y com se vulla que guanya interés, son molt estimats en lo mercat.

Lo Banch, entrega bitllets hipotecaris al mutuari ó propietari que enmatlleva, y aquest los negecia quan li convé, podent, mentres tant, guardarlos en poder seu y cobrar la part d' interessos corresponent, ab lo que té sempre en la mà y á la seva disposició lo capital que representan las fincas hipotecadas, perjudicantse quan no 'l coloca, ab la petita diferència que vá de lo que satisfa per interessos al Banch, ab lo que cobra dels bitllets hipotecaris que te en son poder.

Tots los Banchs hipotecaris d' Alemanya y demés que travallan pe'l estil del de Baviera, tenen establert un procediment sumari per lo cas de que no sia satisfeta, á son degut temps, la cantitat que deuenen pagar los deutors, per interessos y amortisiació del capital enmatllavat, consistint la primera providència en la expropiació, recullint lo Banch los frufts ó rendas que produceix la finca pera ab ells cobrarse, ó procedint á la venda, si aixís ho considera més con venient, en qual cas, se cobra de lo que treu de la finca, l' import de son crèdit, los gastos del sumari y la multa estipulada per incumpliment al temps de fer lo contracte.

Eixas institucions de crèdit hipotecari, per los grans beneficis que portan, movilisan la propietat y han merescut, junt ab las de Crèdit Agrícola, senyalada; protecció dels governs de totes las nacions que han concedit á las mateixas beneficis extraordinaris.

Frederich II de Prussia, feu una deixa á la associació de Silesia, de trescents mil thalers á interés de 2 p $\frac{1}{2}$ que dita Associació collocà, ben aviat al 5 p $\frac{1}{2}$, resultantli un benefici líquit de 3 p $\frac{1}{2}$.

L' emperador de Russia Alexandre I. prengué al Banch de Stonnienne la cantitat de cincents mil rublos diner al 3 p $\frac{1}{2}$ d' interés y 3 p $\frac{1}{2}$ d' amortisiació, y dos milions setcents mil rublos paper, al interés de 5 p $\frac{1}{2}$ l' any, ab la obligació d' amortisar 5 p $\frac{1}{2}$ anyalment, desde lo setzé any de sa Constitució.

Italia, ha concedit als Banchs que tenen per objecte 'l foment de la propietat y de l' Agricultura, lo privilegi d' emetre bonos agraris que 's cotisan, venint á convertirse en paper moneda, ab la ventatja de més á més, de poder rebre depòsits que 'l Gobern assegura de tot perill, baixa y segrest.

A totas eixas concesssions y privilegis debém afegir la lliberació del pago de drets, per rahó de polissas, y l' establiment de procediments sumaris per poderse rescabalar lo Banch de las cantitats deixadas en cas d' incumpliment. En los Estats-Units, en l' Assia menor y en Turquía, existeixen particulars y associacions que deixan als culliters instruments per conreuar, llevors, y cantitats ab que comprar lo bestiar necessari pera las feynas agrícolas y altres objectes; deutes que 's pactan á llarch plasso y que 's liquidan ab lo producte de las cullitas.

(*Seguirá*)

Creyent que nostres lectors ho veurán ab gust, publiquem avuy la seguent cansó que per ser del tot olotina consideram de interès.

Passava ab ella lo que ab totas, que tothom ne sab trossos y de tota la cansó ningú se 'n recorda bé. Tros d' aquí tros d' allá la teniam apuntada fa temps, pero no creyam útil publicarne fragments; avuy estam en la persuació de que la presentam entera, encara que no exenta de incorreccions y faltas que podrian dir de memoria ó sia de versos maltramesos de una boca á altre.

Tal com la canta la gent vella la publicam agafant de las difereents variants las que nos han semblat menos incorrectes.

Segons la descripció de la vila que fa la cansó mateixa, creyem que ha de datar del sigle passat, en qual tems estavan las cosas de nostra vila al tenor de la causó, que diu aixís:

Adios vila d' Aulot
Bon temps te n' he passejada
De sant Roch á sant Rafel,
Del Palau á sant Miquel,
De nits algunas vegadas.

Religiosos Caputxins
N' es una religió santa,
Tant de dias com de nits
Sempre n' están amanits
Per cubrir las nostras faltas.

Lo carrer de sant Rafel
Si n' es carrer de passada,
Sant Rafel s' está al portal,

Al mitj un sant Hospital
Y á la font la Verge santa.

Sant Esteba gloriós
Sant Esteba patró y mártir,
Iglesia parroquial
Ahont portan als infants
A rébrer las aigües santas.

Adios Firal d' Aulot,
Firal de gran alegría,
Santa Anna s' está al portal
Del cap demunt del Firal
Y 'l Rosé à la batería.

Adios plassa d' Aulot
Plassa de gran honra y fama,
Si ho habeu ben reparat,
Nou carrers hi donan cap
Y al mitj una font molt clara.

Una reliquia teniu
La del Tura anomenada,
Al mitj de la vila está,
Un toro la va trovar
Y es prenda molt estimada.

Jo no 'm voldria oblidar
De la princesa del Carme,
Devant tres arbres teniu
Que 'ls rossinyols hi fan niu
Y á la primavera hi cantan.

Adiós pont ab un arch,
Ahont hi está assentada
Aquella que tant plorá
Y llàgrimas derramá,
Magdalena anomenada.

Gloriosa santa Creu
Que al Palau está plantada
Deslliuraunos de tot mal
A tota la gent del Palau
Que no 'n sia murmurada.

Adeu bufadors d' Aulot

Que n' es torra regalada,
 Al estiu per la frescor,
 Per liurar-nos del calor
 Ab mos companys camaradas.

Lo gloriós sant Francesch
 Que tot lo poble il-lumina,
 Sant Francisco y sant Bernat
 Que n' estan parapetats
 Entre 'l Roser y la Guia.

La cansó qui treta l' ha,
 La cansó qui l' ha dictada
 Es un tal Xieu Bartrís,
 A la presó de Madrit,
 Ab sos companys camaradas.

Notícias generals.

L' aconteixement de la setmana passada es estat la festa de Sant Joseph que, aquest any, ab motiu de haver estat declarada festa de guardar aquella diada, s' ha celebrat aqui com en tot Espanya ab extraordinaria solemnitat y, per part de la gent, ab entusiasme, pues no altre cosa vol dir la nombrosíssima concurrencia á tots los actes religiosos que se celebren.

La Comunió general que, després de una fervorosa plàtica que feu lo Rt. senyor Rector, repartiren ell y un altre sacerdot fou correguda com poquíssimas vegadas se sol véure.

Lo ofici de las deu també feu molt lluhit; l' orquesta se va portar millor de lo que acostuma y lo predicador lo Rt. Mossen Jaume Martorell, Capellà del batalló de Figueras, gastá verdaders dolls de eloquència.

La funció del vespre no va desdir en res de las altres y lo predicador de la Quaresma Rt. Mossen Joan Jordà, de la Casa Missió de Banyolas ponderá ab molta elevació de conceptes las glòries de Sant Joseph.

L' adorno del altar fou de verdader gust, la il-luminació expléndida, sols comparable á la que acostuma á ferse cada any en lo diumenje de *Corpus*; y la assistència fou tanta que lo mateix en lo ofici que en la funció del vespre omplia de gom á gom la grandiosa iglesia de Sant Esteve.

Agrahim de veras la atenta invitació que rebérem del *Foment de la Agricultura* de Badalona, pera que assitissim á la clausura del concurs vitícola que debia celebrarse lo diumenje passat á las tres de la tarde. Debem manifestar que si no 'n donarem compte la semana passada fou perque la reberem tart, á qual motiu se deu també la falta de nostra representació á aquell acte.

Dos alarmas de foch hi ha hagut aquesta setmana, l' un en lo carrer dels Balls-Nous, ahont se cremá un llit ab sas ropaçges, y l' altre en lo de Sant Rafael, en una xemineya. Gracias á Deu, pogueren ser apagats per los vehins, sens tenir que sentir cap desgracia personal, sols l' susto y perdua material que son consecuents.

Cridem l' atenció de nostres lectors en vers l' anunci que havem rebut de la Pia-Unió de Sant Miquel de Barcelona, pera que puga enterarse de son contingut tothom que desitji pêndrer part en la peregrinació á Terra Santa á que fa referencia son contingut.

Los Manresans no han fet orellas de mercader als clamor catalanistas que avuy dia s' ouhen per tot arreu, ans bé, seguint l' exemple de moltas altres poblacions, han fundat un centre, nomenat *Lliga Regional*, pera poder millor lluitar per lo Renaixament de la Patria.

Siga la enhorabona, dignes ciutadans de Manresa, y que la vostra obra serveixi de nou exemple á algunas poblacions que encara dormen á la palla; descuidant lo conreu de llurs interessos y la defensa de nostres Institucions.

Segons la nova partió de districtes electorals pùblicada per R. D. en la *Gaceta de Madrid*, núm. 75, corresponen al nostre Districte, los pobles següents:

Del Partit judicial de la present vila: Argelaguer—S. Esteba de Bas—Batet=Begudà—Besalú—Capsech—Castellfullit—Juanetas—Las Presas—Mayá—Mieras—Parroquia de Besalú—La Pinya—Las Planas—S. Feliu de Pallarols—S. Miquel de Campmajor—S. Privat de Bas—S. Aniol de Finestras—Santa Pau y Tortellá—33,333 habitants.

Del Partit de Figueras: Cistella, 712 habitans—Avinyonet, 538

—S. Llorens de la Muga, 816—Terradas, 849—Llers, 1508—Total, 37,861 habitants.

Sembla que de nostra partit judicial, passan al ditricte electoral de Puigcerdà los pobles següents: Baget—Palau de Montagut—Montagut—San Salvador de Bianya—Oix—Salas—Riudaura—Bassagoda y Beuda, á cambi dels quals, passan al nostre los que adalt se expressan, pertanyents al de Figueras.

A nostres apreciats lectors deixem formar lo judici que mereix tal repartiment.

Llegim en *Lo Catalanista* de Sabadell.

«S' han enviat forsas del exércit al Baix Aragó pera cobrar las contribucions.

Potser aixis se calmi la miseria del país.»

Vaja com á Marruecos; ab la sola diferència que allí las tropas fan pagar als que no volen y aqui tractan de fer pagar als que no poden.

Diu un periódich *Belga*:

Decididament 'l *home rule* es una lligadura, de la cual dificilment se 'n desfará Inglaterra. Després dels Irlandesos y dels Gallas, tambe 'l reclaman los Indis de Bengala. Demanan que s' estableixi en las Indias una representació basada en lo principi electiu. L'últim Congrés nacional de *los nativistas* aprobá en est sentit varias resolucions que no son mes qu' una pantalla, darrera la que si amaga un *home rule* no menys actiu ni menys fort que 'l *home rule* irlandés.

Aquí tenen, apreciats lectors, altre mostra del progrés que alcança la gran idea descentralizadora, aqui tenim un altre esclat de regionalisme que deu donarnos forsa pera seguir en nostra tasea de eridar contra los acaparadors de la cosa pública que viuhen en Madrit.

PÍA-UNIÓN DE SAN MIGUEL ARCÁNGEL.

PEREGRINACIÓN Á TIERRA SANTA Y ROMA.

Salida del puerto de Barcelona el día 14 de Abril próximo.

Debiéndose proceder á la instalación del vapor que debe conducir á los

peregrinos, con arreglo al número de que se componga la expedición, se suplica á los que no hayan todavía dado orden de ser definitivamente inscritos, lo pasen á la mayor brevedad posible al Consignatario en Barcelona D. J. García Thompson.—Porticos de Xifré-10.-2.º

Las listas quedarán cerradas por todo el día 30 del corriente mes de Marzo.

Las personas á quienes faltaren detalles pueden pedirlos á la casa arriba citada ó en

Valencia á D. José Sanchis Pertegás.—S. Vicente.-151.

Valladolid á D. José Lopez Garcia.—Cárcaba.-33.-4.º

Zaragoza á D. Cecilio Gasea.—Plaza de la Seo.-2.

Palma de Mallorca á D. Heriberto A. Cusa.—Secretario de Cámara del Obispado.

Barcelona 14 de Marzo de 1890.

P. A. de la J. D.

El Secretario.—José Gallés y Casas.

Legislación.

Boletín Oficial del dia 14 del corriente.—Contiene una Circular sobre las reglas que deberán observar los Ayuntamientos para la remisión de documentos y demás con referencia á los juicios de ejecuciones ante la Comisión provincial, debiendo presentarse los mozos de Olot el día 29.—Inserta los decretos por los que se concede indulto á penados, con motivo del restablecimiento de S. M. el Rey.

En el del día 17 se insertan las relaciones de las cantidades recaudadas para la Obra pía de los Santos Lugares de Jerusalén.

Boletín correspondiente al día 19.—Inserta la reciente Real Orden del 14 sobre *Presupuestos municipales*.—Un Real Decreto encaminado á regularizar la marcha administrativa de las Juntas provinciales de Beneficencia.—Y otro sobre indulto á los sentenciados por la jurisdicción de Marina.

Ninguna disposición de interés público se contiene en la *Gaceta* del día 13.

En la del 14 se publica el Escalafón del cuerpo de empleados periciales y no periciales de Aduanas.

La correspondiente al día 15 inserta un Real Decreto y una Real Orden dictando reglas para regularizar la marcha administrativa de las Juntas provinciales y sobre la formación de los presupuestos de los Ayuntamientos respectivamente.

En la del dia 16 se publica la ley concediendo exención provisional del servicio militar á los jóvenes que vayan al seminario conciliar de Santiago de Cuba. Y además publica la ley y nueva división territorial para las elecciones de Diputados á Cortes.

Finalmente no publican disposiciones de interés público las Gacetas correspondientes á los días 18 y 19 del actual mes.

EXTRACTO

DE LA SESIÓN DEL ILMO. AYUNTAMIENTO 20 MARZO DE 1890.

Tan luego se hallaron reunidos el número de señores Concejales que requiere la ley para tomar acuerdos, el Sr. Presidente declaró abierta la sesión, y leyóse luego el acta de la anterior que sin debate y por unanimidad fué aprobada.

Seguidamente previa discusión tomáronse los siguientes acuerdos:

Senalar el día veinte y tres del actual y horas diez de su mañana para una segunda subasta ba jo las mismas condiciones que la primera á excepción de la que se refiere á fianza, de los adoquines necesarios para el empedrado de la calle del Hospicio, parte de la de Clivillers y Plaza de Mora.

Quedar enterado de una comunicación del Sr. Comandante del Cuerpo de Bomberos dando cuenta de algunos amagos de incendio ocurridos en chimeneas de tres casas de esta villa, y tener en cuenta las oportunas observaciones que hace en el citado oficio, á fin de prevenir incendios de mayor trascendencia.

Asistir en Corporacion á las solemnes funciones religiosas que según costumbre se celebran en esta villa, durante las semanas de Pasión y Santa.

Aprobar una solicitud y plano de las obras que D. Francisco Serrat trata de realizar en las casas contiguas núms 9 y 11 de la calle de San Pedro Martir

Colocar unos cuantos adoquines frente al Sto. Hospital de esta villa, en el espacio que media entre la acera de la calle de S. Rafael y el citado Asilo.

Secció religiosa.

Avuy Diumenge de Passió 23. Lo beato Joseph Oriol confr. y Sant Victoriá mártir.

Dilluns 24. Sants Agapito bisbe y Simon mártirs.

Dimars 25. ☧ LA ANUNCIACIÓ DE NOSTRA SENYORA Ó ENCARNACIÓ DEL FILL DE DEU.

Dimecres 26. Sant Cástulo y Sant Teodosi mártirs.

Dijous 27. Sant Rupert bisbe y confessor.

Divendres 28. Los Dolors de Nostra Senyora y sant Sixto III. papa y confessor,—Abstinencia de carn.—Anima.

Dissapte 29. Sant Eustasi abat y sant Segundo mártir.—Anima.

QUARANTA HORAS. —Continúan en la iglesia Parroquial. La exposició de S. D. M. comensa á las 5 y mitja.

CHARADA.

La *primera* en castellà
Es mes fort que l'ayguardent;
A Castella entre la gent
La *segona* ho diu ben clà
Que d' un verb, dels molts que hi ha,
N' es dels tres, lo temps present.

Del Cau, *primera y segona*
Dona lo nom d' una sort;
La milicia, ab igual mot,
Un servey d' honor pregona;
Tres invertida (y no es broma)
Infla la llengua que toch.

Dos ab la tercera lligada
Per tot arreu talla caps;
Talla aefals y talla blats
Quan s' arreplega l' anyada;
Y lo *tot*, á la maynade.
Los te ateus y entussiasmats.
¿Qui ab tans datos explicats
No resol eixa charada?

J. B.

ENDEVINALLA.

N' hi ha de totas las midas,
á un lo fa renegar,
al altre guardar com joyas,
al altre a Déu alabar.

A un li servirà molt
per ben necessaria cosa,
per l' altre bò li serà,
y á ningú li farà nosa.

Si tot aixé que jo 't dich
no sàbs, llegidor aymat,
mira de llegirho bé
qu' ho coneixarás aviat.

(J. RIUTORT.)